

Forsøg med Serradella, (dyrket Fugleklo, *Ornithopus sativus*).

(Af Inspektørraad Zielftrup til Sindinggaard.)

Da jeg i Efteraaret 1852 havde seet denne Plante dyrket med meget Held hos Baron van Coopens i Campinen, hvor han i September samme Aar havde avlet og indhøstet den til modent Frø, forsaavidt den var saaet tidlig o: i Marts, og benyttet den senere saaede til Grønsoder, besluttede jeg ogsaa her at forsøge dens Dyrkning.

I Vinteren 1854 forstrev jeg fra Booths Efterfølger i Hamborg 4 Pbd. Frø, som jeg erholdt i Marts, og udsaaede først i April, meest i Bede i en opdyrket Loft. Jorden havde Aaret i Forveien givet Kartofler, var altsaa dybt bearbejdet og skjør; Jordsmonet var muldsandigt, og Bedene havde læ af Plantninger for Nord og Vest.

Omtrent $\frac{1}{3}$ radsaaedes, 5 Rader i 7 Kvarteers brede Bede, de øvrige Bede bredsaaedes. Det Halve af det Radsaaede var blødet i 24 Timer, da jeg befrygtede at Frøet, som var meget tørt, vanskeligt vilde spire. Saavel det blødte som ublødte kom meget seent op, men begge Dele samtidigt, (altsaa imod min Forventning) og midt i Juni var Alt, baade det bredsaaede og radsaaede, noget over 1 Tomme høit, og lugedes da; hvorefter det snart dækkede Jorden. I August saae jeg de første Blomster, og Stilkene vare dengang over 1 Alen lange. Jeg

ventede nu efter Frø-Ansætning, og saae jevnlig til Bedene, især i September, da Biffer, saaede samtidig med Serradellaen, allerede vare modne. Først i October saae jeg enkelte Bæller, i Skikkelse af Fuglekløver, ansatte, men intet modent Frø eller ei engang nær ved at modnes. Nu huggede jeg endeel deraf til Grønsoder, og forsøgte at give samme til Heste, Køer, Faar og Sviin, hvilke alle fortærede saavel Blade, som de temmelig stive Stilke med Begjerlighed, uagtet Planterne alt da i over 14 Dage vare gaaede i Leie.

Paa det tilbageblevne Stykke var endnu den 8de November slet intet modent Frø, og det huggedes da til Grønset for Malkeqvæget. Mit Stykke Jord var ikke stort nok til, at jeg kunde have anstillet sammenlignende Forsøg med 2 Køers Melkgiven ved at fodres med Serradella, 2 andre ligesaa melkgivende med Biffesødvare og 2 andre med Spergel, hvilket kunde have været ret nyttigt. Efter Plantens Udseende at dømme, maa en lige Vægt af Serradellaen give mere Melk end Biffesødvare, men ikke saa megen som efter Spergel (Gjer). Jeg skar med Segl først i October Afgrøden af 81 □ Alen af Serradellaen, en Eftermiddag, da den var nogenlunde tør, uagtet den laae i Leie; Toppen var i fuld Blomstring. Disse 81 □ Alens Produkt veiede i Bundter med Bismervægt 20 Lpd. 14 Pd. og Planterne vare rigelig 2 Alen lange. Til samme Tid veiede jeg Afgrøden af 81 □ Alen seglstaaren Biffesødvare, $\frac{3}{4}$ Biffer, $\frac{1}{4}$ Sødvare, saaet sidst i Mai til silbig Staldfodring; dette gav 24 Lpd. 6 Pd.; hverken Sødvaren eller Bifferne vare fuldmodne, og Biffe-Planterne ogsaa omtrent 2 Alen lange, og gaaede i Leie. Spergelen var til den Tid afhøftet; ellers havde jeg ogsaa prøvet dens Vægt paa et lignende Stykke; men da denne sjældent voxer over 14 til 18 Tommer, vilde den, uagtet den er specifikt tung, dog vel ikke have givet over $\frac{3}{4}$ af Serradellaens Udbytte. (Jeg dyrker helst den høitvoxende *Spergula maxima*).

Jeg antager afvigte Sommer — saa gunstig for at erholde Frø her i Jylland af Serradellaen — som et godt Aar,

ja et af de Bedste. Da nu Frøet alligevel ikke modnedes, saa vil dette neppe stee hyppigt her, medmindre man saaede nogle Bede meget tidligt i Rader, lugebe dem, og satte Stænger og Riis til dem som til Grtebede. Skal Frøet stedse kjøbes fra Udlandet, troer jeg, at det vil falde for kostbart, sammenlignet med andet Frø til Grønsoder.

I Booths Katalog for 1853 stod Serradellafrø kun anført til 16 Lybft Skilling pr. Pd.; men i 1854 stod det til 24 Lf. pr. Pd., hvilket sidste jeg gav. Denne $\frac{1}{3}$ Forhøielse maa vel hidrøre enten fra Mangel paa modent Frø, eller en betydelig Concurrence om Frøet. — Jeg anstiller nu følgende Calcul: Mellem 20—24 Pd. Frø til en Tønde Land geometrisk Maal er beregnet til 22 Pd. à 24 Lf. = 11 Rd. G., i Rigsmynt 17 Rd. 3 Mk. 9 f. foruden Transport-Omkostninger.

I 1 Td. Land, besaaet med $\frac{2}{3}$ Biffer, $\frac{1}{3}$ Havre, til Staldfodring vil falde omtrent 12 Skp., beregnet til 4 Rd. pr. Td. Land, er 6 Rd.

I 1 Td. Land, besaaet med Spergel, vil falde circa 30 Pd. Hjemmeavlet, høistammet kan dette have for 5 f Pd., er 1 Rd. 3 Mk. 6 f. Hos Booth koster det 4 Lf. pr. Pd. er circa $2\frac{1}{2}$ Gang saameget.

Fugle-Biffer, vicia cracca, har jeg for omtrent 40 Aar siden, da jeg prøvede mange Foder-Urter og Græsarter, ogsaa prøvet at dyrke, fordi den ædes med Begjerlighed af vore firfødde Huusdyr, vorer vildt her, og ved Gjerder samt i Ly og hvor den kan have noget at klavre op ved, opnaaer, s. Gr. i min Have, en Længde af 2 til 3 Alen. Jeg antager at den vil være meget melfgivende. Hvorfor jeg undlod at forsøge den oftere, var fordi jeg i den Tost, hvor den var saaet, ikke avlede synderligt Frø, da den alt for tidligt lagde sig. Men vil man stænge den, som foreslaaet ved Serradellaen, da vil man kunne avle Frø hvert Aar. Hos Booth kostede 1 Pd. heraf 1854, 12 Lf., og vilde altsaa nok være vel dyrt til Udsæd i det Store ved at købe Frøet derfra. Hornemann siger i sin Plantelære, at den fortjente vist at dyrkes. Imidlertid er Frøet,

som tabes og ligger over i Jorden, ofte et skadeligt Ufrudtsfrø, da det, hvad jeg har seet i Ringkjøbing Amts Vesteregn, nogle Steder tildeels nedtrækker Rugen, og Frøet deraf giver Melet en bitter Smag, kjøndt Hornemann siger, at det nogle Steder dyrkes til Brød.

Sikkertligen skal jeg bemærke, at Serradellaens unge Planter ikke lede ved Vintsetider af Frost eller Storm, ikke heller i Efteraaret af tidlig Nattefrost, som ødelagde Snittebønner, Georginer, Boghvede m. m.

Vil man faae Serradellaen i det Store, da bør Jorden være afharvet inden denne Plantes Frø udsaaes, og da helst gives et Dræt af Harven i modsat Retning af det sidst givne. Jeg tør ikke tilraade tyndere bredsaaet Udsæd i det Frie end 22 Pd. pr. Td. Land, isald den betimelig skal gaae Ufrudtsfrø; Algerkaal og Algerreddiker, som spire hurtigere, vil den dog ikke underkue.

December 1854.